

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Departament Rolnictwa

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 2009-12-18

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

WYNIKOWY SZACUNEK PRODUKCJI GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH W 2009 R. ¹⁾

Wyniki szacunku wynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2009 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory **zbóż ogółem** szacuje się na ok. 29,8 mln t, tj. o 7,8% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 11,5% więcej od średnich zbiorów z lat 2001-2005; w tym zbiory **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** szacuje się na ok. 28,0 mln t, tj. o 8,9% więcej od uzyskanych w 2008 r. i o 13,0% więcej od średnich zbiorów z pięcioletki 2001-2005,
- zbiory **rzepaku i rzepiku** ocenia się na ok. 2,5 mln t, tj. o 17,8% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 110,5% więcej niż w pięcioleciu,
- zbiory **ziemniaków** ocenia się na 9,7 mln t, tj. o 7,3% mniej od zbiorów uzyskanych w 2008 r. i o 33,5% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005,
- zbiory **buraków cukrowych** szacuje się na ok. 9,4 mln t, tj. o 7,5% więcej od ubiegłorocznych,
- zbiory **warzyw gruntowych** ocenia się na 4,8 mln t, tj. o 8,6% więcej od uzyskanych w 2008r.,
- zbiory **owoców z drzew** szacuje się na 3,1 mln t, tj. o 5,7% mniej od zbiorów ubiegłorocznych,
- zbiory **owoców jagodowych** szacuje się na 0,5 mln t, tj. o 1,3% mniej od zbiorów 2008 r.

¹⁾Informacja zawiera wyniki trzeciego w br. tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz owoców z drzew i jagodowych, opracowanego na podstawie badań reprezentacyjnych zbóż i pozostałych upraw, przeprowadzonych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz przeprowadzonych w listopadzie br. Oceny i ekspertyzy przeprowadzili rzeczoznawcy GUS, poczynając od szczebla gminnego na podstawie lustracji pól i sadów. Powierzchnię upraw przyjęto wg wyników czerwcowego reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów i pogłowia zwierząt gospodarskich przeprowadzonego na ok. 3% próbie gospodarstw indywidualnych oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek.

I. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW ROLNYCH

Zboża

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2008 r., a więc w okresie siewów zbóż ozimych były zróżnicowane, jednak na ogół korzystne dla kiełkowania, wzrostu i rozwoju roślin.

Siewy zbóż ozimych powszechnie prowadzono we wrześniu. Notowane wtedy częste, a rejonami również obfite opady deszczu sprzyjały szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wschodom ozimin.

Zboża wysiane we wrześniu, pod koniec października zaczęły się krzewić, a wysiane w październiku, stopniowo wschodziły.

W pierwszej i drugiej dekadzie listopada wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby stwarzała dobre warunki do dalszego wzrostu i rozwoju ozimin.

Warunki agrometeorologiczne w zimie 2008/2009 były na ogół korzystne dla wegetacji zbóż ozimych. Notowane spadki temperatury powietrza w trzeciej dekadzie grudnia i pierwszej dekadzie stycznia, a także w trzeciej dekadzie lutego nie spowodowały znaczących uszkodzeń roślin zbóż ozimych.

Przebieg pogody w marcu był również korzystny dla zimujących roślin. W trzeciej dekadzie miesiąca w zachodniej części kraju nastąpiło ruszenie wegetacji zbóż ozimych.

Pod koniec miesiąca przystąpiono do pierwszych wiosennych prac polowych, a lokalnie w zachodniej części kraju rozpoczęto siewy owsa.

Do siewów zbóż jarych przystąpiono powszechnie w pierwszych dniach kwietnia, a zakończono je w trzeciej dekadzie miesiąca. Wschody wcześnie wysianych zbóż jarych, przy dobrych warunkach wilgotnościowych i termicznych, następowały bardzo szybko, zboża jare zasiane w późniejszym okresie, gdy warunki agrometeorologiczne uległy pogorszeniu, były opóźnione i nierównomierne. Niedostateczne uwilgotnienie gleby występujące na terenie prawie całego kraju od połowy kwietnia spowodowało hamowanie wschodów i rozwój zbóż jarych oraz pogorszyło stan zbóż ozimych.

W drugiej dekadzie kwietnia, a na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie tego miesiąca, żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima weszły w fazę strzelania w źdźbło.

Zboża ozime w drugiej i trzeciej dekadzie maja rozpoczęły kłoszenie, zaś pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju zaobserwowano ich kwitnienie.

W drugiej i trzeciej dekadzie maja zboża jare wchodziły w fazę strzelania w źdźbło, a pod koniec maja rozpoczęło się ich kłoszenie.

Napływ chłodnego powietrza w pierwszej połowie czerwca przyczynił się do przejściowego zwolnienia tempa wzrostu i rozwoju zbóż, jednak występujące od trzeciej dekady maja i w czerwcu opady poprawiły stan uwilgotnienia gleby.

Częste, nawracające ulewne deszcze, zwłaszcza na glebach cięższych rejonami powodowały nadmierne uwilgotnienie przyczyniając się do występowania niekorzystnych dla upraw objawów tj. porażania zbóż chorobami grzybowymi (przy zmniejszonej skuteczności walki z nimi) oraz wyleganie łanów zbóż.

Na przeważającym obszarze Polski zbiór zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi rozpoczęty w II połowie lipca zakończono w sierpniu.

Według danych z szacunku wynikowego powierzchnia uprawy **zbóż ogółem** wyniosła niespełna 8,6 mln ha i była niższa od ubiegłorocznej o 16,0 tys. ha (o 0,2%), natomiast wyższa o 186,1 tys. ha (o 2,2%) od średniej z lat 2001-2005.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 34,8 dt/ha, tj. o 2,6 dt/ha (o 8,1%) więcej od uzyskanych w 2008 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o 2,9 dt/ha (o 9,1%).

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na ponad 29,8 mln t, tj. o niespełna 2,2 mln t (o 7,8%) więcej od uzyskanych w 2008 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o około 3,1 mln t (o 11,5%).

Łączną powierzchnię **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określono na ponad 8,2 mln ha, tj. o 19,7 tys. ha (o 0,2%) więcej od powierzchni ubiegłorocznej i o 212,9 tys. ha (o 2,7%) więcej w porównaniu do średniej z lat 2001-2005.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 34,1 dt/ha, tj. o 2,7 dt/ha (o 8,6%) więcej od uzyskanych w roku ubiegłym, oraz o 3,2 dt/ha (o 10,4%) więcej od średniej z lat 2001-2005.

Ocenia się, że wszystkie gatunki zbóż ozimych i jarych plonowały wyżej w porównaniu z plonami uzyskanymi w roku ubiegłym, a także w porównaniu do średnich plonów z lat 2001-2005.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 28,0 mln t, tj. o około 2,3 mln t (o 8,9%) więcej od ubiegłorocznych, natomiast w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o ponad 3,2 mln t (o 13,0%).

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Ogółem				
Powierzchnia w mln ha	8,4	8,6	8,6	99,8
Plony z 1 ha w dt	31,9	32,2	34,8	108,1
Zbiory w mln t	26,8	27,7	29,8	107,8
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w mln ha	8,0	8,2	8,2	100,2
Plony z 1 ha w dt	30,9	31,4	34,1	108,6
Zbiory w mln t	24,8	25,7	28,0	108,9

a) *Przeciętne roczne.*

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni prawie 5,0 mln ha, tj. więcej w porównaniu do powierzchni ubiegłorocznej o 150,3 tys. ha (o 3,1%). Udział powierzchni zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 60,4% i jest to o 1,7 pkt więcej od roku ubiegłego (w roku poprzednim wzrost wyniósł 1,2 pkt).

Tabl. 2. Struktura zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009
	w %		
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	100,0	100,0	100,0
z tego:			
Pszenica ozima	23,8	23,5	24,4
Pszenica jara	5,8	4,2	4,1
Żyto	20,0	17,0	17,0
Jęczmień ozimy	1,8	2,1	2,8
Jęczmień jary	11,3	12,6	11,3
Owies	6,8	6,7	6,4
Pszenżyto ozime	11,1	14,9	16,4
Pszenżyto jare	1,4	1,3	1,4
Mieszanki zbożowe ozime	0,8	0,9	1,0
Mieszanki zbożowe jare	17,1	16,7	15,3

a) *Przeciętne roczne.*

W grupie zbóż intensywnych zwiększyła się w porównaniu do 2008 r. powierzchnia uprawy: pszenicy ozimej – o 75,9 tys. ha (o 3,9%), jęczmienia ozimego – o 51,3 tys. ha (o 29,2%), pszenżyta ozimego – o 124,9 tys. ha (o 10,2%) oraz pszenżyta jarego – o 6,7 tys. ha (o 6,1%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia zasiewów: pszenicy jarej o 7,6 tys. ha

(o 2,2 %), jęczmienia jarego – o 100,9 tys. ha (o 9,8%). Przy plonach zbóż intensywnych ocenionych na 38,3 dt/ha, tj. o 2,3 dt/ha (o 6,4%) wyższych od ubiegłorocznych, zbiory tych zbóż szacuje się na ok. 19,0 mln t, tj. o blisko 1,7 mln t (o 9,5%) więcej od uzyskanych w 2008 r. (przy wyższej powierzchni uprawy zbóż intensywnych o około 150,3 tys. ha).

Zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) zasiano niespełna 3,3 mln ha, tj. mniej w porównaniu do powierzchni w 2008 r. o 130,5 tys. ha (o 3,8%), a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 39,6%, tj. o 1,7 pkt. mniej niż w roku ubiegłym.

W grupie zbóż ekstensywnych zwiększyła się jedynie powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych ozimych – o 9,3 tys. ha (o 13,2%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych jarych – o 113,6 tys. ha (o 8,3%), żyta – o 0,8 tys. ha (o 0,1%) i owsa – o 25,3 tys. ha (o 4,6%). Przy zmniejszonej powierzchni uprawy zbóż ekstensywnych i plonach wyszacowanych na 27,6 dt/ha tj. wyższych od uzyskanych w roku ubiegłym o 2,9 dt/ha (o 11,7%), ocenia się, że uzyskane zbiory są wyższe od ubiegłorocznych o około 0,6 mln t (o 7,5%) i wynoszą ponad 9,0 mln t.

W grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do 2008 r. zwiększyła się o 260,5 tys. ha (o 5,4%) powierzchnia uprawy **zbóż ozimych** i wyniosła około 5,1 mln ha.

Ocenia się, że plony **zbóż ozimych** wyniosły 36,6 dt/ha i były wyższe od ubiegłorocznych o 1,5 dt/ha (o 4,3%). Najwyższe plony zbóż ozimych, powyżej 40,0 dt/ha, osiągnięto w województwach: opolskim (51,0 dt/ha), zachodniopomorskim (46,3 dt/ha), dolnośląskim (43,1 dt/ha), wielkopolskim (40,9 dt/ha) i pomorskim (40,2 dt/ha), natomiast najniższe plony zbóż ozimych poniżej 29,0 dt/ha uzyskano w województwach: podlaskim (27,2 dt/ha) i mazowieckim (28,4 dt/ha).

Tabl. 3. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	z 1 ha w dt			2008=100
Pszenica	39,6	42,8	43,2	100,9
Żyto	24,4	24,7	26,6	107,7
Jęczmień	36,0	40,0	42,7	106,8
Pszennyto	32,9	34,3	36,3	105,8
Mieszanki zbożowe	29,2	29,5	32,2	109,2

a) *Przeciętne roczne*

Zbiory zbóż ozimych łącznie szacuje się na ponad 18,5 mln t, tj. o 1,7 mln t (o 10,0%) więcej od ubiegłorocznych, w tym zbiory:

- pszenicy ozimej na blisko 8,7 mln t, tj. o 0,4 mln t (o 5,0%) więcej niż w 2008 r.;
- żyta na ponad 3,7 mln t, tj. o niespełna 0,3 mln t (o 7,7%) więcej niż w roku ubiegłym;
- pszenżyta ozimego na niespełna 4,9 mln t, tj. o ok. 0,7 mln t (o 16,6%) więcej niż w 2008 r.;
- jęczmienia ozimego na niespełna 1,0 mln t, tj. o około 0,3 mln t (o 38,0%) więcej niż w 2008 r.;
- mieszanek zbożowych ozimych na około 0,3 mln t, tj. o 48,2 tys. t (o 23,3%) więcej niż w 2008 r.

Najwyższą produkcję ziarna zbóż ozimych, powyżej 3,0 mln t osiągnęło województwo wielkopolskie, natomiast najmniejszą, poniżej 0,5 mln t, odnotowano w województwach: małopolskim, śląskim i świętokrzyskim.

Powierzchnia **zbóż jarych** w porównaniu do zasiewów ubiegłorocznych zmniejszyła się o około 240,8 tys. ha (o 7,1%) i wyniosła około 3,2 mln ha.

Plony **zbóż jarych** ocenia się na 30,0 dt/ha, tj. o 3,9 dt/ha (o 14,9%) więcej od uzyskanych w roku ubiegłym. Najwyższe plony zbóż jarych, powyżej 34,0 dt/ha uzyskano w województwach: opolskim (38,2 dt/ha), wielkopolskim (34,6 dt/ha) i zachodniopomorskim (34,1 dt/ha), natomiast najniższe - poniżej 27,0 dt/ha w województwach: mazowieckim (25,7 dt/ha), świętokrzyskim (26,6 dt/ha) oraz podlaskim (26,8 dt/ha).

Tabl. 4. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	z 1 ha w dt			2008=100
Pszenica	31,1	29,1	32,7	112,4
Jęczmień	31,0	28,3	32,4	114,5
Owies	24,7	22,9	26,9	117,5
Pszenżyto	27,0	24,0	29,3	122,1
Mieszanki zbożowe	27,4	25,2	28,8	114,3

a) *Przeciętne roczne.*

Zbiory zbóż jarych łącznie szacuje się na około 9,5 mln t, tj. o prawie 0,6 mln t (o 6,6%) więcej od uzyskanych w roku ubiegłym, w tym zbiory:

- pszenicy jarej na 1,1 mln t, tj. o ponad 101,3 tys. t (o 10,1%) więcej niż w 2008 r.;
- jęczmienia jarego na ponad 3,0 mln t, tj. o około 97,6 tys. t (o 3,3%) więcej od zbiorów ubiegłorocznych;

- owsa na ponad 1,4 mln t, tj. o około 0,2 mln t (o 12,1%) więcej niż w 2008 r.;
- pszenżyta jarego na ponad 0,3 mln t, tj. o 76,8 tys. t (o 29,4%) więcej niż w 2008 r.;
- mieszanek zbożowych jarych na ponad 3,6 mln t, tj. o około 0,2 mln t (o 4,7%) więcej niż w roku ubiegłym.

Najwyższe zbiory zbóż jarych, powyżej 1,0 mln t uzyskały województwa: lubelskie (1,3 mln t), wielkopolskie (1,2 mln t) i mazowieckie (1,1 mln t), natomiast najniższe - poniżej 0,3 mln t uzyskano w województwach: lubuskim i śląskim (po ok. 0,2 mln t).

Na podstawie przeprowadzonego na przełomie października i listopada wynikowego szacunku produkcji upraw rolnych oszacowano, że w bieżącym roku zmniejszyła się powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno. Powierzchnię uprawy kukurydzy na ziarno wyszacowano na 274,1 tys. ha (w porównaniu do roku ubiegłego zanotowano zmniejszenie o 43,1 tys. ha, tj. o 13,6%). Przy plonach ziarna kukurydzy wyszacowanych na 62,3 dt/ha, a więc o 4,2 dt/ha (o 7,2%) wyższych od ubiegłorocznych, zbiory ziarna kukurydzy wyniosły ponad 1,7 mln t, tj. o ponad 0,1 mln t (o 7,5%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym.

Rzepak i rzepik

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła w br. 810,0 tys. ha i była większa od ubiegłorocznej o około 38,9 tys. ha (o 5,0%) oraz większa o 330,6 tys. ha (o 69,0%) od średniej z lat 2001-2005. Zasiwy rzepaku i rzepiku jarego stanowiły tylko 2,8 % ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku (w roku 2008 – 2,9%).

Na uzyskanie wyższych od ubiegłorocznych plonów rzepaku i rzepiku wpłynęły przede wszystkim:

- przeprowadzenie w optymalnych terminach agrotechnicznych siewów rzepaku i rzepiku ozimego oraz jarego,
- dobry stan plantacji rzepaku i rzepiku ozimego przed wejściem w okres zimowego spoczynku,
- niewielkie straty zimowe (zaorano tylko 0,4% powierzchni zasianej rzepakiem i rzepikiem ozimym),
- wydłużenie okresu wegetacji na skutek wczesnego wznowienia wegetacji wiosną,
- korzystne warunki pogodowe w okresie wypełniania łuszczyń i nalewania nasion rzepaku.

Do czynników ograniczających plonowanie rzepaku i rzepiku w 2009 r. należy zaliczyć:

- niskie temperatury powietrza i niedobór opadów w kwietniu i pierwszej dekadzie maja utrudniające wschody rzepaku jarego oraz wzrost i rozwój roślin rzepaku i rzepiku,
- niższy poziom nawożenia, z uwagi na bardzo wysoki wzrost cen nawozów zwłaszcza azotowych,
- lokalne straty spowodowane występującymi w czerwcu i lipcu intensywnymi opadami deszczu, często o charakterze burzowym, połączone z silnym wiatrem, powodujące wyleganie plantacji rzepaku i rzepiku oraz osypywanie się nasion na skoszonych plantacjach do zbioru dwufazowego,

Uzyskane w tym roku plony rzepaku i rzepiku wyszacowano na 30,6 dt/ha, a więc były one o 3,3 dt/ha (o 12,1%) wyższe od ubiegłorocznych i o 6,0 dt/ha (o 24,4%) wyższe od średniej z lat 2001-2005. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na blisko 2,5 mln t, tj. o prawie 0,4 mln t, (o 17,8%) więcej od uzyskanych w roku ubiegłym oraz o 1,3 mln t, tj. o 110,5% więcej od średniej z lat 2001-2005.

Tabl. 5. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w tys. ha	479,4	771,1	810,0	105,0
Plony z 1 ha w dt	24,6	27,3	30,6	112,1
Zbiory w tys. t	1178,4	2105,8	2480,6	117,8

a) *Przeciętne roczne.*

Wyższe od ubiegłorocznych zbiory rzepaku i rzepiku odnotowano w 14 województwach, przy czym w 10 województwach wzrost zbiorów był wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy i wyższych plonów. W 2 województwach wzrost zbiorów nastąpił w wyniku zwiększania plonów pomimo zmniejszenia areału uprawy, a w 1 województwie wzrost zbiorów nastąpił jedynie na skutek zwiększenia powierzchni uprawy. W 1 województwie wzrost zbiorów zanotowano wskutek zwiększenia powierzchni zasiewów pomimo zmniejszenia plonowania.

Największe zbiory rzepaku i rzepiku, powyżej 300,0 tys. ton, uzyskano w województwach: wielkopolskim (413,5 tys. t), kujawsko-pomorskim (368,2 tys. t), zachodniopomorskim (336,3 tys. t) i dolnośląskim (333,9 tys. t), natomiast najmniejsze, poniżej 15,0 tys. ton odnotowano w województwach: małopolskim (14,7 tys. t) i podlaskim (14,9 tys. t).

Ziemniaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków w bieżącym roku wyniosła 508,0 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 40,9 tys. ha (o 7,5%) oraz mniejsza o 305,0 tys. ha (o 37,5%) od średniej z lat 2001-2005.

Zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaków w porównaniu do ubiegłorocznej nastąpiło w prawie wszystkich województwach, a największe w województwach: łódzkim (o 12,2 tys. ha), dolnośląskim (o 5,8 tys. ha), świętokrzyskim (o 4,3 tys. ha), małopolskim (o 3,6 tys. ha), wielkopolskim (o 3,4 tys. ha) oraz kujawsko-pomorskim (o 3,3 tys. ha). Tylko w województwie mazowieckim nastąpiło zwiększenie powierzchni uprawy ziemniaków (o 2,5 tys. ha).

Tabl. 6. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w tys. ha	813,0	548,9	508,0	92,5
Plony z 1 ha w dt	180	191	191	100,0
Zbiory w mln t	14,6	10,5	9,7	92,7

a) Przeciętne roczne.

Plony ziemniaków wyniosły 191 dt/ha i nie zmieniły się w porównaniu do roku ubiegłego, natomiast były wyższe o 11 dt/ha (o 6,1%) od średnich plonów z lat 2001-2005. Najwyższe plony, powyżej 220 dt/ha uzyskano w województwach: pomorskim (228 dt/ha), zachodniopomorskim (227 dt/ha) i wielkopolskim (226 dt/ha), a najniższe, poniżej 170 dt/ha w województwach: małopolskim i podlaskim (po 161 dt/ha) oraz mazowieckim (166 dt/ha).

Do czynników, które wpłynęły na niezbyt wysoki poziom tegorocznych plonów ziemniaków należy zaliczyć:

- masowe i wczesne wystąpienie zarazy ziemniaka ,
- silne zachwaszczenie ziemniaków na wielu plantacjach,
- trudności z przeprowadzeniem zabiegów agrotechnicznych (obredlania, ochrona roślin, chemiczne zwalczanie chwastów),
- niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału sadzeniakowego.

Zbiory ziemniaków w bieżącym roku wyniosły około 9,7 mln t, a więc były niższe o prawie 0,8 mln t (o 7,3%) od ubiegłorocznych i niższe o 4,9 mln t (o 33,5%) od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Największą produkcję ziemniaków przekraczającą 1,0 mln t odnotowano w województwach: mazowieckim (1,4 mln t) i łódzkim (1,1 mln t), natomiast najniższe zbiory nie przekraczające 300,0 tys. t odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (213,0 tys. t), lubuskim (225,3 tys. t), opolskim (284,7 tys. t) oraz śląskim (288,6 tys. t).

Buraki cukrowe

W bieżącym roku siewy buraków cukrowych rozpoczęto na przełomie marca i kwietnia, jednak występujące w tym okresie lokalne przymrozki oraz niedobory wilgoci spowodowały słabe i niewyrównane wschody. Na niektórych plantacjach konieczne były przesiewy z powodu gorszej jakości nasion.

W trzeciej dekadzie kwietnia i na początku maja wysokie temperatury powietrza i brak opadów powodował wyczerpywanie się zapasów wilgoci w glebie co pogarszało warunki wegetacji buraków cukrowych, szczególnie na glebach lżejszych.

Obfite opady deszczu w czerwcu oraz na początku lipca spowodowały intensywny wzrost roślin. Pod koniec drugiej dekady czerwca międzyrzędzia na plantacjach buraków cukrowych były całkowicie zakryte przez liście.

Warunki pogodowe w kolejnych miesiącach były sprzyjające dla wzrostu buraków cukrowych. Ciepła i słoneczna pogoda w sierpniu i wrześniu korzystnie wpłynęła na gromadzenie się cukru w korzeniach. Utrzymywanie się w październiku i listopadzie korzystnych warunków atmosferycznych przyczyniło się do dalszego wzrostu korzeni przy obniżającej się polaryzacji.

Według wynikowego szacunku powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 199,9 tys. ha, tj. o 12,5 tys. ha (o 6,6%) więcej od ubiegłorocznej i o 98,1 tys. ha (o 32,9%) mniej od średniej z lat 2001-2005.

Plony buraków cukrowych w bieżącym roku szacuje się na 469 dt/ha, tj. o 4,0 dt/ha (o 0,9%) więcej od plonów uzyskanych w roku ubiegłym, natomiast od średniej z lat 2001-2005 więcej o 58,0 dt/ha (o 14,1%).

Najwyższe plony przekraczające 500 dt/ha wyszacowano w województwach: małopolskim (536 dt/ha) i opolskim (534 dt/ha), a najniższe, poniżej 430 dt/ha, w województwach: lubuskim (422 dt/ha), podlaskim (423 dt/ha) i mazowieckim (428 dt/ha).

Tabl. 7. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w tys. ha	298,0	187,5	199,9	106,6
Plony z 1 ha w dt	411	465	469	100,9
Zbiory w mln t	12,2	8,7	9,4	107,5

a) *Przeciętne roczne* b) *Szacunek wynikowy.*

Zbiory buraków cukrowych w bieżącym roku określa się na blisko 9,4 mln t, tj. o ok. 652,1 tys. dt (o 7,5 %) więcej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym i o ok. 2,9 mln t (o 23,4 %) mniej od średniej z lat 2001-2005. Nadmierne uwilgotnienie gleby w okresie wykopków powodowało większe straty podczas zbiorów.

Największą produkcję buraków cukrowych powyżej 1,0 mln t odnotowano w województwach: wielkopolskim (ok. 1,9 mln t), kujawsko-pomorskim (ok. 1,6 mln t) i lubelskim (ok. 1,3 mln t), zaś najmniejszą poniżej 100,0 tys. t w województwach: podlaskim (17,7 tys. t), śląskim (65,6 tys. t), małopolskim (71,4 tys. t) i lubuskim (85,7 tys. t).

II. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW OGRODNICZYCH

Warzywa gruntowe

W bieżącym roku ogólna **powierzchnia uprawy warzyw gruntowych z uwzględnieniem uprawy w ogrodach przydomowych** wynosiła ok. 206,5 tys. ha i była wyższa od ubiegłorocznej o 4,4%. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpiło zwiększenie powierzchni uprawy wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych, największe dla grupy „warzywa pozostałe” oraz pomidorów, natomiast dla ogórków tylko nieznaczne.

W bieżącym roku warunki agrometeorologiczne dla uprawy warzyw gruntowych były bardzo zróżnicowane. Wiosną pogoda nie sprzyjała siewom oraz wschodom roślin. Brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie w kwietniu i w pierwszej połowie maja wpłynął niekorzystnie na początkowy wzrost warzyw. Późniejsza zdecydowana poprawa uwilgotnienia gleby sprzyjała wzrostowi warzyw, szczególnie korzeniowych i kapustnych; jedynie lokalnie wystąpiły podtopienia upraw. Natomiast niezbyt korzystny rozkład temperatur wpłynął na obniżenie plonowania warzyw ciepłolubnych i kalafiorów. Plony tych gatunków były niższe niż w roku ubiegłym.

Zbiory warzyw gruntowych wyniosły 4810 tys. t, tj. o 8,6% więcej od produkcji roku ubiegłego, przy czym największy wzrost zanotowano dla cebuli, której zbiory w poprzednim sezonie wegetacyjnym były niezbyt wysokie. Znaczny wzrost produkcji zanotowano też dla grupy „warzywa pozostałe” oraz dla marchwi jadalnej. Niższa w porównaniu do ubiegłorocznej była natomiast produkcja ogórków gruntowych. Wzrost zbiorów większości gatunków warzyw gruntowych był przede wszystkim wynikiem zwiększenia arealu ich uprawy, a dla niektórych gatunków także wyższego plonowania.

Tabl. 8. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	w tys. t			2008=100
Ogółem	4653	4430	4810	108,6
kapusta	1365	1201	1276	106,2
kalafiory	205	221	225	101,8
cebula	701	618	708	114,5
marchew jadalna	861	817	913	111,8
buraki ćwikłowe	365	322	351	108,8
ogórki	280	272	256	94,2
pomidory	235	257	265	103,1
pozostałe ^{b)}	641	721	815	113,0

a) *Przeciętne roczne.* b) *Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.*

Szacuje się, że łączna produkcja **kapusty** wyniosła w bieżącym roku ok. 1,3 mln t, tj. o 6,2% więcej niż w 2008 r. Zwiększenie zbiorów kapusty było wynikiem wzrostu zarówno plonów, jak i arealu jej uprawy. W bieżącym roku warunki agrometeorologiczne sprzyjały dobremu plonowaniu zwłaszcza późnych odmian kapusty.

Zbiory **kalafiorów** wyniosły 225 tys. t i były o 1,8% wyższe niż w roku ubiegłym. Niewielki wzrost produkcji w porównaniu do roku ubiegłego był jedynie wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy, gdyż plonowanie tego gatunku warzyw w bieżącym roku było nieco niższe niż w poprzednim sezonie wegetacji. Zadecydowały o tym niezbyt korzystne warunki wzrostu dla kalafiorów wczesnych.

Produkcja **cebuli** w bieżącym roku wyniosła ok. 708 tys. t, tj. o 14,5% więcej w porównaniu do zbiorów roku ubiegłego. Zwiększenie zbiorów było przede wszystkim wynikiem wyższego plonowania (o 9,8%), ale także wzrostu arealu uprawy (o 4,1%) w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacji. Cebula z tegorocznych zbiorów jest gorszej jakości, ma niedostatecznie wykształconą łuskę, co przyczyni się do obniżenia jej wartości przechowalniczej.

Warunki dla plonowania **warzyw korzeniowych** w bieżącym roku, podobnie jak dla kapustnych, były bardzo korzystne. Dostateczne uwilgotnienie gleby pozwoliło uzyskać plony wyższe od ubiegłorocznych, a także od uzyskanych w ostatnich latach. Dodatkowo wzrost powierzchni uprawy zarówno marchwi jadalnej, jak i buraków ćwikłowych wpłynął na uzyskanie zdecydowanie wyższych zbiorów obu tych gatunków. Tegoroczna produkcja **marchwi jadalnej** wyniosła 913 tys. t (o 11,8% więcej), natomiast produkcja **buraków ćwikłowych** wyniosła 351 tys. t (o 8,8% więcej od uzyskanej w 2008 r.).

W bieżącym roku warunki meteorologiczne nie sprzyjały plonowaniu warzyw ciepłolubnych. Niekorzystny układ temperatur oraz nadmiar opadów wpłynęły na uzyskanie plonów niższych od ubiegłorocznych, zwłaszcza ogórków. Tegoroczne zbiory **ogórków** były o 5,8% niższe od uzyskanych w 2008 r. i wyniosły 256 tys. t, natomiast produkcja **pomidorów** wyniosła 265 tys. t i była o 3,1% wyższa od ubiegłorocznej z uwagi na wzrost areału ich uprawy, gdyż plonowanie tego gatunku było nieco niższe.

Łączne zbiory **warzyw „pozostałych”** były znacznie wyższe od uzyskanych w roku ubiegłym (o 13,0%) i wyniosły 815 tys. t. Wzrost produkcji warzyw z tej grupy wystąpił zarówno na skutek zwiększenia powierzchni ich uprawy, jak i wyższego plonowania większości z nich.

Warzywa spod osłon

Powierzchnia uprawy warzyw pod osłonami była o 1,8% wyższa od ubiegłorocznej i wynosiła 5309 ha.

Zbiory warzyw spod osłon oszacowane zostały na ok. 791 tys. t, tj. o 2,4% wyżej niż w roku ubiegłym. W porównaniu do ubiegłorocznej wzrosła znacznie łączna produkcja spod osłon warzyw z grupy pozostałe, natomiast produkcja ogórków oraz pomidorów spod osłon nieznacznie zmniejszyła się. Zbiory pomidorów spod osłon oszacowano na blisko 444 tys. t, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego, a produkcję ogórków spod osłon na ok. 224 tys. t (spadek o 2,3%). Łączna produkcja pozostałych warzyw spod osłon została oszacowana na blisko 123 tys. t, tj. o 25,7% więcej w porównaniu do roku ubiegłego.

Owoce z drzew

W bieżącym roku produkcja owoców z drzew wyniosła ok. 3100 tys. t, tj. o ok. 5,7% mniej od rekordowej ubiegłorocznej. Niższa od ubiegłorocznej była jedynie produkcja jabłek i wiśni, natomiast wyższa czereśni, gruszek, śliwek oraz pozostałych gatunków owoców

z drzew łącznie. Największy wzrost zbiorów w porównaniu do roku poprzedniego zanotowano dla czereśni i gruszek.

Z powodu łagodnej zimy 2008/2009, w bieżącym roku, podobnie jak w roku poprzednim, obserwowano nasilenie występowania szkodników i chorób.

Tabl. 9. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^{a)}	2008	2009	
	w tys. t			2008=100
Ogółem	2762	3288	3100	94,3
jabłonie	2325	2831	2626	92,8
grusze	79	73	83	114,0
śliwy	114	114	121	106,3
wiśnie	177	202	189	93,8
czereśnie	43	41	51	123,7
pozostałe ^{b)}	24	28	30	109,7
w tym orzechy włoskie	7	12	12	107,3

a) Przeciętne roczne. b) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Szacuje się, że zbiory **jabłek** w bieżącym roku były tylko o 7,2% mniejsze od rekordowych zbiorów ubiegłorocznych i wyniosły ok. 2626 tys. t. Było to jedynie wynikiem niższego plonowania (o ok. 8% w porównaniu do wyjątkowo wysokich plonów 2008 r.). Tegoroczna produkcja jabłek jest jednak bardzo wysoka – znacznie wyższa od średniej z lat 2001- 2005 (o ok.13%). Jabłka z tegorocznych zbiorów są gorszej jakości - część owoców jest przerośnięta, część jest uszkodzona przez choroby, a lokalnie także przez gradobicia. W bieżącym roku słabiej owocowały odmiany Jonagold, Ligol, Lobo i Cortland.

Zbiory **gruszek** w 2009 roku wyniosły około 83 tys. t, tj. były o 14,0% wyższe od produkcji z poprzedniego sezonu wegetacji. Spowodowane było to znacznym wzrostem plonowania tego gatunku w porównaniu do roku ubiegłego. Plony gruszek były o blisko 12,7% wyższe od ubiegłorocznych i o 19,1% wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005. W ostatnim sezonie zwiększył się także nieco areal uprawy gruszy, choć w porównaniu ze średnią z lat 2001 – 2005 jest on zdecydowanie niższy.

Produkcja **śliwek** w 2009 r. była wysoka i wyniosła blisko 121 tys. t, tj. o 6,3% więcej od zbiorów roku poprzedniego, i o 6,2% w porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005. Wzrost produkcji nastąpił mimo ograniczenia powierzchni uprawy śliw w ostatnich latach (zmniejszenie arealu o 18,9% w porównaniu do średniej z lat 2001 – 2005). Plony śliwek, podobnie jak w przypadku gruszek, były w bieżącym roku wyższe od ubiegłorocznych (wzrost o 6,7%) i znacznie wyższe od średniej z lat 2001 – 2005 (o 31,1%).

Zbiory **wiśni** wyniosły około 189 tys. t i były o 6,2% niższe od wysokich ubiegłorocznych. Tegoroczna produkcja wiśni byłaby znacznie większa – wręcz rekordowa, gdyby wszystkie owoce zostały zebrane. Część owoców pozostała jednak na drzewach z powodu niskiej opłacalności zbioru, w związku z tym plony były mniejsze niż w 2008 roku, jednak zdecydowanie wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005. Areal uprawy wiśni uległ w ostatnim sezonie niewielkiemu ograniczeniu.

Zbiory **czereśni** w bieżącym roku były rekordowe i wyniosły ok. 51 tys. t, tj. o 23,7% więcej od produkcji 2008 r., co było przede wszystkim wynikiem znacznie wyższego plonowania tego gatunku (wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym o 15,5% i o 23,0% w porównaniu do średnich plonów z lat 2001 – 2005). Czereśnie odmian późniejszych były często gorszej jakości z powodu spękania.

Łączna produkcja **brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich** wyniosła 30,0 tys. t i była o 9,7% wyższa od produkcji ubiegłorocznej. Wpłynęło na to zwiększenie plonowania wszystkich gatunków z tej grupy. Największy wzrost zbiorów wystąpił dla moreli (o ok. 29%). W bieżącym roku został zahamowany gwałtowny przyrost powierzchni uprawy orzechów włoskich i obecnie areal ten jest tylko nieco wyższy od ubiegłorocznej.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 546 tys. t i były o 1,3% niższe od ubiegłorocznych. W bieżącym roku zanotowano niewielki spadek produkcji większości gatunków owoców z tej grupy, z wyjątkiem malin, których zbiory są nieznacznie wyższe od ubiegłorocznych.

Tabl. 10. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2008	2009	
	w tys. t			2008=100
Ogółem	475	553	546	98,7
truskawki	179	201	199	99,1
maliny	51	82	82	100,3
porzeczki	181	197	196	99,9
agrest	22	16	16	97,7
pozostałe ^{b)}	41	58	53	91,7

a) Przeciętne roczne. b) Aronia, borówka wysoka oraz inne krzewy owocowe i plantacje jagodowe.

Do szacunku produkcji truskawek, podobnie jak w latach poprzednich, włączono areal uprawy tego gatunku z ogrodów przydomowych. Łączna powierzchnia uprawy **truskawek**

w bieżącym roku wyniosła 53,6 tys. ha, tj. o 1,1% mniej niż w 2008 r., a łączne zbiory owoców tego gatunku osiągnęły blisko 199 tys. t i były o 0,9% niższe od zbiorów 2008 r. Plonowanie truskawek było zbliżone do ubiegłorocznego. W bieżącym roku na plantacjach truskawek nie odnotowano znaczących strat mrozowych, ani przymrozkowych, a warunki podczas wegetacji były na ogół sprzyjające, jedynie w okresie zbiorów nadmierne opady deszczu spowodowały w wielu rejonach kraju porażenie szarą pleśnią, gnicie owoców i pogorszenie ich jakości.

Łączne zbiory **porzeczek** wyniosły przeszło 196 tys. t i były tylko nieznacznie niższe od uzyskanych w 2008 r. Podobnie areał uprawy i plonowanie tego gatunku było zbliżone do ubiegłorocznego.

Tegoroczna produkcja **malin** wyniosła, podobnie jak w roku ubiegłym, blisko 82 tys. t, mimo że plonowanie tego gatunku było nieco niższe od ubiegłorocznego. Nieco wyższy był natomiast w bieżącym roku areał uprawy malin. Sprzyjające warunki owocowania, szczególnie odmian jesiennych przyczyniły się do osiągnięcia produkcji nieco wyższej niż szacowana we wrześniu.

Zbiory **agrestu** były tylko nieco niższe niż w roku ubiegłym (o 2,3%) i oszacowano je na niespełna 16 tys. t. Plony agrestu były zbliżone do ubiegłorocznych, a powierzchnia uprawy nieco niższa. Tendencja ograniczania areалу uprawy agrestu utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat.

Łączne zbiory **pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** wyniosły ponad 53 tys. t, tj. o 8,3% mniej niż w 2008 r. Przyczyniło się do tego zmniejszenie powierzchni uprawy, plonów i zbiorów aronii. W porównaniu z rokiem ubiegłym znacznie wyższa była natomiast produkcja borówki wysokiej. Było to wynikiem przede wszystkim bardzo dobrego plonowania tego gatunku owoców, ale też zwiększenia areалу uprawy. Borówka wysoka z roku na rok nabiera w Polsce coraz większego znaczenia, a powierzchnia jej uprawy systematycznie wzrasta.

PRZEBIEG WARUNKÓW AGROMETEOROLOGICZNYCH ORAZ JESIENNA OCENA STANU UPRAW

JESIEŃ 2008

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2008 r., a więc w okresie siewów upraw ozimych były zróżnicowane, jednak na ogół korzystne dla kiełkowania, wzrostu i rozwoju roślin.

W trzeciej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego pod zbiory 2009 r., prace te zakończono na przeważającym obszarze kraju w pierwszej dekadzie września. Siewy zbóż ozimych powszechnie prowadzono we wrześniu. Notowane w sierpniu i we wrześniu częste, a rejonami również obfite opady deszczu lokalnie w województwach południowej i południowo-wschodniej Polski spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby, co utrudniało prowadzenie jesiennych prac polowych. Warunki wilgotnościowe sprzyjały jednak szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wschodom ozimin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były korzystne dla rolnictwa. Występująca w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca ciepła i słoneczna pogoda, przy utrzymującym się na przeważającym obszarze kraju dostatecznym uwilgotnieniu gleby sprzyjały powszechnie wykonywanym jesiennym pracom polowym oraz dalszym wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Oziminy wysiane w październiku stopniowo wschodziły, a te wysiane we wrześniu pod koniec października zaczęły się krzewić.

W pierwszej i drugiej dekadzie listopada wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby stwarzała dobre warunki do dalszego wzrostu i rozwoju ozimin. Występujące w trzeciej dekadzie listopada krótkotrwałe ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się jedynie do zwolnienia procesów życiowych roślin, nie stwarzając zagrożeń dla upraw.

ZIMA 2008/2009

W grudniu przebieg pogody nie powodował większych zagrożeń dla upraw ozimych. Po okresie ocieplenia, które utrzymywało się w pierwszej i drugiej dekadzie grudnia, w trzeciej dekadzie miesiąca nastąpił zdecydowany spadek temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (lokalnie nawet do -10°C). Niskie temperatury powietrza, mimo braku

okrywy śnieżnej nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby. Temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia zbóż nie spadała w tym okresie poniżej wartości krytycznych dla roślin. Niekorzystnie na system korzeniowy roślin wpływały dobowe wahania temperatury powodujące procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gruntu. W pierwszej dekadzie stycznia na obszarze całego kraju obserwowano znaczne spadki temperatury powietrza (poniżej -25°C), co przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej powodowało nadmierne wychłodzenie wierzchniej warstwy gruntu. Wzrost temperatury w trzeciej dekadzie miesiąca przyczynił się do zakłócenia zimowej przerwy w wegetacji obniżając nieco zimotrwałość ozimin.

Przebieg pogody w lutym nie stwarzał zagrożeń dla upraw ozimych. Notowane na początku trzeciej dekady miesiąca, znaczne spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (lokalnie poniżej -20°C), były krótkotrwałe i występowały głównie w rejonach wschodniej części kraju. Zalegająca tam dość gruba pokrywa śnieżna, dostatecznie chroniła oziminy przed nadmiernym wychłodzeniem i obniżeniem się temperatury gleby na głębokości węzła krzewienia roślin.

Przebieg pogody w grudniu, styczniu i lutym na ogół nie stwarzał zagrożenia dla zimujących roślin, choć rejonami w styczniu i lutym występowały warunki niekorzystne dla ozimin - silne wahania ujemnych temperatur powietrza powodujących wysmalanie roślin.

WIOSNA 2009

Przebieg pogody w marcu był korzystny dla zimujących roślin. W pierwszej i drugiej dekadzie miesiąca, w całym kraju nadal trwała zimowa przerwa w wegetacji. W trzeciej dekadzie miesiąca w zachodniej części kraju nastąpiło ruszenie wegetacji upraw ozimych i na trwałych użytkach zielonych. Występujące w drugiej i trzeciej dekadzie marca opady deszczu przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Pod koniec miesiąca przystąpiono do pierwszych wiosennych prac polowych, a lokalnie w zachodniej części kraju rozpoczęto siew owsa.

We wschodnich, centralnych i południowych rejonach kraju wegetacja rozpoczęła się na początku kwietnia. Warunki agrometeorologiczne w pierwszej połowie kwietnia sprzyjały powszechnie prowadzonym pracom polowym. Stopień uwilgotnienia ornej warstwy gleby po obfitych marcowych opadach był bardzo dobry. Do siewów zbóż jarych przystąpiono powszechnie w pierwszych dniach kwietnia, a zakończono je w trzeciej dekadzie miesiąca. Wschody wcześniej wysianych zbóż jarych, przy dobrych warunkach wilgotnościowych i termicznych, następowały bardzo szybko, zaś wysianych w późniejszym okresie, gdy

warunki agrometeorologiczne uległy pogorszeniu, były opóźnione i nierównomierne. W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia na całym obszarze kraju sadzono ziemniaki i wysiewano buraki cukrowe.

Niedobór opadów zwłaszcza w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia i w pierwszej dekadzie maja przy wysokich temperaturach powietrza spowodował znaczne pogorszenie warunków wilgotnościowych gleby. Potrzeby wodne roślin w wielu rejonach kraju nie były zaspokojone. Niedostateczne uwilgotnienie gleby spowodowało hamowanie wschodów zbóż jarych, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz pogorszyło stan zbóż ozimych i roślinności na trwałych użytkach zielonych. Chłodne noce w kwietniu i w pierwszej dekadzie maja również nie sprzyjały wzrostowi i rozwojowi upraw.

W drugiej dekadzie kwietnia, a na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie tego miesiąca, żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima i trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło. W połowie kwietnia na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec miesiąca obserwowano początek jego kwitnienia.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w maju był zróżnicowany. Ciepła i słoneczna pogoda na początku miesiąca sprzyjała powszechnie prowadzonym pracom polowym, a występujące od końca pierwszej dekady maja lokalne opady deszczu poprawiły uwilgotnienie gleby. W wyniku ochłodzenia w drugiej dekadzie maja tempo wzrostu i rozwoju roślin uległo przejściowemu spowolnieniu. Notowane głównie w trzeciej dekadzie maja opady deszczu, miejscami intensywne, korzystnie wpłynęły na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby w całym kraju, zabezpieczając wzmożone w tym okresie potrzeby wodne roślin.

W pierwszej dekadzie maja kończono rozpoczęte w kwietniu sadzenie ziemniaków, siewy buraków cukrowych oraz siewy kukurydzy uprawianej na ziarno i zielonkę. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca zboża jare wchodziły w fazę strzelania w źdźbło, a pod koniec maja rozpoczęło się ich kłoszenie. W drugiej i trzeciej dekadzie maja rozpoczęły kłoszenie zboża ozime, zaś pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju zaobserwowano ich kwitnienie. W maju obficie kwitł rzepak ozimy. W połowie maja trawy łąkowe wykłosiły się i rozpoczęło się ich kwitnienie, a pod koniec miesiąca w wielu rejonach Polski przystąpiono do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego. Częste opady deszczu nie sprzyjały dosuszaniu siana.

LATO 2009

Napływ chłodnego powietrza w pierwszej połowie czerwca przyczynił się do przejściowego zwolnienia tempa wzrostu i rozwoju upraw. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu, miejscami ulewne, również o charakterze burzowym, początkowo korzystnie wpływały na wzrost i rozwój upraw rolnych i ogrodniczych, jednak lokalnie powodowały powodzie, podtopienia i nadmierne uwilgotnienie gleby. Największe straty, zwłaszcza na trwałych użytkach zielonych wystąpiły w województwach: dolnośląskim, opolskim, śląskim, małopolskim i podkarpackim.

W czerwcu na obszarze całego kraju powszechnie prowadzono sianokosy. Częste opady deszczu nadal utrudniały zbiór pierwszego pokosu siana łąkowego oraz niekorzystnie wpłynęły na jego jakość. Bardzo dobre były natomiast warunki odrostu roślinności na trwałych użytkach zielonych. W pierwszej i drugiej dekadzie czerwca obserwowano kwitnienie żyta i pszenżyta ozimego, a w ciągu całego miesiąca – pszenicy ozimej. W trzeciej dekadzie miesiąca żyto i pszenżyto ozime weszły w fazę dojrzewania, a pod koniec czerwca w fazę tę weszła pszenica ozima. W pierwszej i drugiej dekadzie czerwca trwało kłoszenie zbóż jarych. W połowie miesiąca kwitła pszenica jara, jęczmień jary i owies. Pod koniec czerwca zakwitły ziemniaki, a kukurydza uprawiana na ziarno i zielonkę rozpoczęła w tym czasie wykształcanie kolb, dojrzewał również rzepak ozimy.

Częste, nawracające ulewne deszcze występujące na obszarze całego kraju w czerwcu powodowały nadmierne uwilgotnienie, zwłaszcza na glebach cięższych, przyczyniając się do występowania niekorzystnych dla upraw objawów tj. gnicia truskawek na nieściółkowanych plantacjach, pękania owoców czereśni, znacznego wykształcania korzeni bocznych w uprawach okopowych oraz gnicie korzeni zdecydowanie obniżające ich jakość, porażania upraw chorobami grzybowymi (przy zmniejszonej skuteczności walki z nimi), wyleganie łanów zbóż i plantacji rzepaku.

Warunki pogodowe w lipcu były na ogół korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. Notowane w ciągu miesiąca opady deszczu utrzymywały dobry stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby, jedynie lokalnie intensywne opady deszczu połączone z silnym wiatrem powodowały wylegnięcia zbóż. W lipcu zakończono zbiór rzepaku i rzepiku, przystąpiono do zbioru zbóż ozimych, a rejonami rozpoczęto zbiór zbóż jarych. W połowie lipca przystąpiono do sprzętu kolejnego pokosu siana łąkowego. Deszczowa pogoda utrudniała dosuszanie siana, prowadzenie żniw oraz przyczyniła się do intensywnego rozwoju chorób roślin uprawnych – między innymi porażenia plantacji ziemniaka zarazą ziemniaka. Ciepła, słoneczna i w większości sierpniowych dni bezdeszczowa pogoda sprzyjała

prowadzeniu żniw i sianokosów. Pogorszyły się natomiast, zwłaszcza w południowo-zachodniej części kraju warunki wegetacji roślin okopowych i warzyw gruntowych, a słabe uwilgotnienie gleby utrudniało kiełkowanie wysianego pod zbiory 2010 rzepaku ozimego. Ze względu na masowe zasychanie naci ziemniaków na skutek porażenia zarazą, do zbiorów ziemniaków przystąpiono w bieżącym roku na masową skalę nieco wcześniej – bo już w sierpniu, a kontynuowano je we wrześniu.

Utrzymująca się nadal we wrześniu ciepła, słoneczna i na ogół bezdeszczowa pogoda stwarzała dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw, niekorzystnie natomiast wpłynęła na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Na znacznym obszarze kraju przesuszenie gleby, lokalnie znaczne, utrudniało wykonywanie jesiennych prac polowych, przede wszystkim orki przedsięwziętych i siewów ozimin. W drugiej dekadzie września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego, wykonywano siew żyta i pszenżyta, a następnie pszenicy ozimej. Warunki wilgotnościowe gleby spowalniały procesy kiełkowania i wschodów roślin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były zróżnicowane. Ciepła i słoneczna pogoda w pierwszej dekadzie miesiąca pozwalała na sprawne prowadzenie zbiorów upraw rolnych, sadowniczych i warzyw gruntowych. Znaczne ochłodzenie występujące w całej Polsce w drugiej dekadzie października wpłynęło na spowolnienie procesów życiowych roślin. Notowane wówczas częste, miejscami obfite opady deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby i miały korzystny wpływ na procesy kiełkowania, wschody i rozwój ozimin. W wielu rejonach kraju w drugiej dekadzie października przerwano okres pastwiskowy.

Bardzo ciepły i wilgotny listopad spowodował, że uprawy ozime po krótkim spowolnieniu kontynuowały wegetację, a zwierzęta gospodarskie powróciły na trwałe użytki zielone.

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE PRODUKCJI UPRAW OGRODNICZYCH W 2009 R.

W okresie zimowym 2008/2009 r. nie odnotowano znaczących uszkodzeń zimowych w uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek, dość łagodna zima przyczyniła się natomiast do nasilenia występowania szkodników drzew i krzewów owocowych wiosną bieżącego roku. Wilgotna pogoda w dalszym okresie wegetacji przyczyniła się do rozwoju chorób grzybowych. Rzecznicy sygnalizowali zmniejszoną skuteczność działania stosowanych obecnie w Polsce środków ochrony roślin; walkę z chorobami i szkodnikami

utrudniała ponadto deszczowa aura. Mimo opóźnionego wznowienia wegetacji wiosną oraz rejonami niezbyt korzystnych warunków podczas kwitnienia, drzewa i krzewy owocowe przeważnie obficie zawiązały owoce. Dla większości gatunków i odmian owoców z drzew i krzewów korzystne warunki dalszej wegetacji pozwoliły osiągnąć wysokie plony i zbiory. Dobre były też warunki dla dorastania owoców jesienią i nawet październikowe przymrozki nie wyrządziły w sadach większych szkód. Potencjał produkcyjny owoców w bieżącym roku był bardzo duży, a na obniżenie produkcji miało wpływ nasilenie występowania chorób i szkodników oraz problemy ze zbytem owoców (np. wiśni). Z uwagi na porażenie chorobami oraz nadmiar wilgoci i lokalne silne gradobicia, jakość plonów może być słabsza.

Kwitnienie i zawiązywanie owoców truskawek było na ogół bardzo dobre. W wielu rejonach kraju nadmierne opady deszczu w okresie zbiorów spowodowały gnicie owoców lub pogorszenie ich jakości. Na wielu plantacjach, zwłaszcza nieściółkowanych, zaobserwowano duże nasilenie szarej pleśni.

Tegoroczna niezbyt wczesna wiosna spowodowała, że siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się o około dwa tygodnie później niż w latach przeciętnych. Niedostateczna ilość opadów deszczu w kwietniu, a w konsekwencji niewystarczające uwilgotnienie gleby nie sprzyjało także wschodom i wzrostowi warzyw gruntowych. Opady występujące od końca I dekady maja poprawiły stan plantacji upraw ogrodniczych. Nawracające i obfite opady deszczu w wielu rejonach kraju spowodowały jednak, że na przełomie czerwca i lipca wystąpiło już nadmierne uwilgotnienie gleby, a nawet podtopienia upraw. Późniejsza poprawa warunków agrometeorologicznych sprzyjała wzrostowi większości gatunków warzyw gruntowych, przede wszystkim kapustnych i korzeniowych, a dalsza wegetacja przebiegała bez większych zakłóceń, co pozwoliło osiągnąć dość wysokie plony. Natomiast niekorzystny rozkład temperatur i nadmiar opadów nie sprzyjał plonowaniu warzyw ciepłolubnych.

JESIENNA OCENA STANU UPRAW W 2009 R.

Uprawy ozime w końcowej fazie rozwoju jesienią, przed wejściem w stan zimowego spoczynku, były właściwie wyrosnięte i dobrze rozkrzewione, a przebieg pogody w listopadzie nie stwarzał zagrożenia dla roślin.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie wynika, że zbóż ozimych pod zbiory 2010 r. zasiano blisko 4,9 mln ha tj. o blisko 80 tys. ha więcej jak w ubiegłym roku, w tym:

- pszenicy ozimej zasiano ponad 1,9 mln ha,
- żyta blisko 1,4 mln ha,

- pszenżyta ozimego blisko 1,3 mln ha,
- jęczmienia ozimego 216,5 tys. ha,
- mieszanek zbożowych ozimych 80,7 tys. ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem ozimym szacuje się na nieco ponad 750 tys. ha.

Stan zasiewów zbóż ozimych pod zbiory 2010 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był analogiczny jak w roku ubiegłym. Oceniono go na 3,6 – 3,8 stopnia kwalifikacyjnego.

Najwyżej oceniono stan plantacji rzepaku i rzepiku na 3,8 stopnia a najniżej stan upraw: pszenicy ozimej, żyta, pszenżyta ozimego i ozimych mieszanek zbożowych na 3,6 stopnia.

W przekroju terytorialnym stan plantacji zbóż ozimych był bardzo zróżnicowany. Oceny stanu poszczególnych gatunków zbóż ozimych wahały się:

- ◆ dla pszenicy od 3,2 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwie świętokrzyskim,
- ◆ dla żyta od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwie świętokrzyskim,
- ◆ dla jęczmienia od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwach: lubelskim, lubuskim i świętokrzyskim,
- ◆ dla pszenżyta od 3,2 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwie świętokrzyskim,
- ◆ dla mieszanek zbożowych od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie łódzkim do 4,0 w województwach: śląskim i świętokrzyskim.

Plantacje rzepaku i rzepiku ozimego oceniono na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego. Oceny plantacji wahały się od 3,4 stopnia kwalifikacyjnego w województwie warmińsko-mazurskim do 4,0 w województwach: podkarpackim, śląskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano około 75,4% powierzchni pszenicy ozimej (w 2008 r. – 78,6%), około 78,5% powierzchni żyta (w 2008 r. – 80,1%), około 83,6% powierzchni jęczmienia ozimego (w 2008 r. – 86,3%), około 79,2% powierzchni pszenżyta ozimego (w 2008 r. – 81,3%), około 77,3% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych (w 2008 r. – 72,8%) i około 78,4% powierzchni rzepaku ozimego (w 2008 r. - 83,8%).

Tabl. 11. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszennyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
1991-1995 ^{b)}	3,5	3,5	3,5	3,5	•	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,5	3,6	3,5	3,5	•	3,4
2001	3,6	3,5	3,5	3,5	•	3,5
2002	3,5	3,4	3,4	3,5	•	3,4
2003	3,6	3,7	3,6	3,6	•	3,6
2004	3,7	3,6	3,6	3,7	•	3,7
2005	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,2
2006	3,7	3,5	3,6	3,6	3,4	3,7
2007	3,7	3,6	3,7	3,6	3,5	3,7
2008	3,8	3,7	3,8	3,8	3,6	3,9
2009	3,6	3,6	3,7	3,6	3,6	3,8

a/ Stopień ‘5’ oznacza stan bardzo dobry, ‘4’ - dobry, ‘3’ - dostateczny, ‘2’ - słaby, ‘1’ zły, klęskowy.

b/ Przecięcie roczne.

Tabl. 12. Struktura zasiewów powierzchni obsianej w optymalnym terminie agrotechnicznym według województw

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszennyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w % powierzchni zasianej					
POLSKA	75,4	78,5	83,6	79,2	77,3	78,4
Dolnośląskie	70,6	93,9	95,0	92,0	95,0	84,5
Kujawsko-pomorskie	90,0	95,0	100,0	97,0	100,0	97,0
Lubelskie	75,3	89,9	51,2	91,7	60,0	56,7
Lubuskie	61,5	56,6	100,0	71,0	80,0	75,0
Łódzkie	90,4	70,6	90,9	85,0	96,4	97,0
Małopolskie	75,0	80,0	90,0	80,0	75,0	90,0
Mazowieckie	89,5	96,6	95,2	91,9	92,9	98,2
Opolskie	60,0	80,0	100,0	80,0	80,0	100,0
Podkarpackie	80,0	75,0	80,0	78,0	80,0	90,0
Podlaskie	61,0	84,0	95,0	74,0	70,0	85,0
Pomorskie	74,3	58,9	92,3	62,3	75,0	25,0
Śląskie	85,2	91,9	90,2	86,4	97,6	87,5
Świętokrzyskie	45,0	65,0	75,0	59,0	42,0	80,0
Warmińsko-mazurskie	75,2	80,0	80,0	75,0	80,0	84,2
Wielkopolskie	70,0	50,0	60,0	60,0	50,0	50,0
Zachodniopomorskie	83,1	89,3	99,0	90,3	89,0	91,8

Największy udział zasiewów **pszenicy ozimej** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: łódzkim 90,4% i kujawsko-pomorskim 90,0%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 45,0% i opolskim 60,0%.

Największy udział zasiewów **żyta** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: mazowieckim 96,6%, kujawsko-pomorskim 95,0% i dolnośląskim 93,9%, a najmniejszy w województwach: wielkopolskim 50,0% i lubuskim 56,6%.

W trzech województwach – kujawsko-pomorskim, lubuskim i opolskim zasiewy **jęczmienia ozimego** pod zbiory 2010 roku wykonano w optymalnym terminie agrotechnicznym, zaś w województwie lubelskim w optymalnym terminie zasiano jedynie 51,2% areалу uprawy jęczmienia ozimego.

Największy udział zasiewów **pszenżyta ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim 97,0% i dolnośląskim 92,0%, mazowieckim 91,9% i lubelskim 91,7%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 59,0% i wielkopolskim 60,0%.

Największy udział zasiewów **ozimych mieszanek zbożowych** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim 100,0% , śląskim 97,6% i łódzkim 96,4%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 42,0% i wielkopolskim 50,0.

Największy udział zasiewów **rzepaku i rzepiku ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: opolskim 100,0% i mazowieckim 98,2%, a najmniejszy w województwach: pomorskim 25,0%, wielkopolskim 50,0% i lubelskim 56,7%.

Największy udział zasiewów upraw ozimych przeprowadzonych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano: 81,7% zasiewów zbóż ozimych w południowym regionie kraju oraz 91,0% powierzchni obsianej rzepakiem i rzepikiem w południowo - zachodnim regionie kraju.

Tabl. 13. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2008 r. do jesieni 2009 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a/}	mm	% normy ^{a/}
JESIEŃ ^{b/} 2008				
Wrzesień	12,6	0,3	54,6	94,4
Październik	9,4	1,2	53,6	122,2
Listopad	5,1	2,1	34,4	80,0
ZIMA ^{b/} 2008/2009				
Grudzień	1,2	1,3	34,4	83,4
Styczeń	-2,6	-0,9	24,1	76,7
Luty	-0,8	0,0	37,4	136,5
WIOSNA ^{b/} 2009				
Marzec	2,8	0,1	60,8	178,5
Kwiecień	10,9	3,5	6,3	15,9
Maj	13,0	0,1	76,3	133,5
LATO ^{b/} 2009				
Czerwiec	15,2	-0,5	123,2	158,2
Lipiec	19,0	1,5	100,4	123,0
Sierpień	18,4	1,1	57,0	81,8
JESIEŃ ^{b/} 2009				
Wrzesień	14,8	1,9	34,8	60,7
Październik	7,1	-1,2	81,7	184,2
Listopad	5,8	2,8	48,1	116,4

a/ Jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b/ Średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/

**POWIERZCHNIA, PLONY I ZBIORY
GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW
ROLNICTWO OGÓLEM**

Tabl. 14. Zboża ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	8598,8	8582,8	99,8	32,2	34,8	108,1	27664,3	29826,6	107,8
Dolnośląskie	538,3	548,0	101,8	41,5	41,8	100,7	2233,7	2290,7	102,6
Kujawsko-pomorskie	672,9	643,0	95,6	32,8	38,0	115,9	2203,8	2444,6	110,9
Lubelskie	947,6	946,0	99,8	33,3	30,3	91,0	3156,4	2869,5	90,9
Lubuskie	249,5	243,7	97,7	25,3	37,1	146,6	630,6	904,3	143,4
Łódzkie	666,5	665,4	99,8	28,0	31,4	112,1	1863,4	2092,0	112,3
Małopolskie	274,6	258,4	94,1	34,0	31,8	93,5	933,2	821,9	88,1
Mazowieckie	1041,6	1065,1	102,3	27,6	27,8	100,7	2874,3	2963,0	103,1
Opolskie	359,2	351,1	97,8	51,8	49,0	94,6	1861,5	1720,0	92,4
Podkarpackie	296,6	298,1	100,5	32,8	31,2	95,1	972,5	930,7	95,7
Podlaskie	528,3	534,8	101,2	26,9	27,0	100,4	1421,7	1444,8	101,6
Pomorskie	415,2	435,3	104,8	31,8	35,9	112,9	1319,8	1562,7	118,4
Śląskie	222,9	226,8	101,7	37,4	34,9	93,3	834,2	792,3	95,0
Świętokrzyskie	293,2	277,9	94,8	31,0	28,6	92,3	909,5	794,3	87,3
Warmińsko-mazurskie	432,0	454,6	105,2	33,8	35,4	104,7	1458,3	1608,8	110,3
Wielkopolskie	1149,7	1125,4	97,9	29,7	39,9	134,3	3417,0	4489,1	131,4
Zachodniopomorskie	510,6	509,2	99,7	30,8	41,2	133,8	1574,4	2097,9	133,2

Tabl. 15. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	8209,1	8228,8	100,2	31,4	34,1	108,6	25737,8	28020,1	108,9
Dolnośląskie	463,1	485,6	104,9	39,2	40,2	102,6	1817,0	1951,4	107,4
Kujawsko-pomorskie	639,2	615,4	96,3	31,9	37,1	116,3	2040,3	2282,1	111,9
Lubelskie	912,9	916,0	100,3	33,0	30,2	91,5	3014,4	2764,9	91,7
Lubuskie	229,2	223,2	97,4	24,4	36,2	148,4	558,5	808,8	144,8
Łódzkie	655,1	656,0	100,1	27,6	31,1	112,7	1809,8	2043,0	112,9
Małopolskie	259,9	247,3	95,1	32,3	30,5	94,4	838,8	753,6	89,8
Mazowieckie	1015,2	1039,5	102,4	27,1	27,3	100,7	2747,3	2837,0	103,3
Opolskie	320,3	317,3	99,1	49,8	47,1	94,6	1593,7	1494,1	93,8
Podkarpackie	281,6	283,0	100,5	31,9	30,4	95,3	898,1	859,9	95,7
Podlaskie	518,2	526,8	101,7	26,7	27,0	101,1	1383,4	1420,4	102,7
Pomorskie	404,3	422,4	104,5	32,0	36,2	113,1	1293,6	1531,2	118,4
Śląskie	207,6	211,8	102,0	34,9	32,6	93,4	723,6	690,2	95,4
Świętokrzyskie	287,3	272,3	94,8	31,0	28,5	91,9	889,6	776,1	87,2
Warmińsko-mazurskie	422,3	445,1	105,4	33,7	35,3	104,7	1422,1	1571,3	110,5
Wielkopolskie	1098,0	1074,4	97,9	28,9	38,9	134,6	3169,5	4181,7	131,9
Zachodniopomorskie	495,2	492,9	99,5	31,1	41,7	134,1	1538,1	2054,3	133,6

Tabl. 16. Pszenica ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	2278,0	2346,2	103,0	40,7	41,7	102,5	9274,9	9789,9	105,6
Dolnośląskie	257,1	280,2	109,0	45,5	45,0	98,9	1170,3	1261,5	107,8
Kujawsko-pomorskie	191,9	196,4	102,4	41,6	44,6	107,2	797,5	876,8	109,9
Lubelskie	298,3	303,2	101,6	38,0	35,0	92,1	1135,2	1061,8	93,5
Lubuskie	66,6	63,0	94,6	32,8	44,6	136,0	218,1	280,7	128,7
Łódzkie	100,4	98,1	97,7	34,1	37,9	111,1	342,1	371,5	108,6
Małopolskie	111,5	111,2	99,8	34,9	32,7	93,7	388,5	363,8	93,6
Mazowieckie	130,5	139,3	106,8	35,3	34,9	98,9	461,1	486,9	105,6
Opolskie	160,3	158,9	99,1	58,3	52,4	89,9	934,9	833,0	89,1
Podkarpackie	130,1	135,9	104,5	34,9	33,1	94,8	454,3	449,9	99,0
Podlaskie	42,0	42,9	102,3	31,0	30,8	99,4	130,2	132,3	101,6
Pomorskie	128,5	134,0	104,3	46,3	48,3	104,3	594,3	647,7	109,0
Śląskie	62,7	66,9	106,8	41,3	38,0	92,0	259,0	254,3	98,2
Świętokrzyskie	72,4	77,1	106,5	35,7	32,8	91,9	258,7	253,1	97,8
Warmińsko-mazurskie	137,8	142,4	103,3	43,2	41,9	97,0	595,8	596,5	100,1
Wielkopolskie	200,4	215,2	107,4	39,0	47,0	120,5	780,5	1010,9	129,5
Zachodniopomorskie	187,6	181,5	96,8	40,2	50,1	124,6	754,3	909,2	120,5

Tabl. 17. Żyto

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	1396,5	1395,7	99,9	24,7	26,6	107,7	3448,5	3712,9	107,7
Dolnośląskie	46,4	49,0	105,5	29,2	29,7	101,7	135,7	145,7	107,4
Kujawsko-pomorskie	76,8	76,4	99,5	23,5	27,2	115,7	180,8	208,2	115,1
Lubelskie	95,9	93,0	96,9	26,8	24,4	91,0	256,7	226,5	88,2
Lubuskie	55,3	53,4	96,6	21,2	28,1	132,5	117,1	150,1	128,2
Łódzkie	180,0	181,3	100,7	23,2	25,6	110,3	418,3	464,8	111,1
Małopolskie	9,4	8,8	93,7	27,7	26,1	94,2	26,1	23,0	88,3
Mazowieckie	291,6	292,8	100,4	23,1	22,1	95,7	672,5	647,1	96,2
Opolskie	18,8	18,8	100,2	39,6	36,1	91,2	74,3	67,9	91,3
Podkarpackie	25,2	25,9	102,7	25,8	24,6	95,3	65,1	63,6	97,7
Podlaskie	98,9	101,0	102,2	23,5	22,8	97,0	232,8	230,8	99,1
Pomorskie	60,6	61,8	102,0	25,2	27,1	107,5	153,1	167,5	109,4
Śląskie	33,7	32,5	96,3	28,3	26,5	93,6	95,6	86,2	90,2
Świętokrzyskie	38,5	33,3	86,4	24,3	23,1	95,1	93,6	76,9	82,1
Warmińsko-mazurskie	44,8	52,8	118,0	29,2	29,3	100,3	130,6	155,0	118,7
Wielkopolskie	228,5	218,9	95,8	23,0	30,0	130,4	526,6	655,6	124,5
Zachodniopomorskie	92,1	95,9	104,2	29,3	35,9	122,5	269,6	344,0	127,6

Tabl. 18. Jęczmień ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	1206,6	1157,0	95,9	30,0	34,4	114,7	3619,5	3983,9	110,1
Dolnośląskie	86,1	83,1	96,5	35,3	35,9	101,7	304,2	298,6	98,2
Kujawsko-pomorskie	134,6	114,3	84,9	25,4	33,8	133,1	341,5	386,2	113,1
Lubelskie	162,9	161,4	99,1	33,4	31,1	93,1	544,4	501,7	92,2
Lubuskie	38,3	36,1	94,3	19,7	35,4	179,7	75,6	127,8	169,2
Łódzkie	57,8	58,8	101,8	26,9	32,2	119,7	155,1	189,4	122,0
Małopolskie	52,8	48,9	92,6	33,9	31,9	94,1	179,1	156,0	87,1
Mazowieckie	66,9	67,0	100,3	27,4	26,9	98,2	183,4	180,1	98,2
Opolskie	75,3	73,2	97,2	43,9	44,9	102,3	331,0	328,7	99,3
Podkarpackie	28,8	26,9	93,6	31,8	30,4	95,6	91,5	81,8	89,4
Podlaskie	24,8	23,7	95,6	26,8	28,4	106,0	66,4	67,3	101,3
Pomorskie	56,6	59,6	105,4	26,8	34,8	129,9	151,9	207,4	136,5
Śląskie	36,5	38,2	104,7	33,6	31,1	92,6	122,7	118,8	96,9
Świętokrzyskie	65,0	59,0	90,7	32,4	28,5	88,0	210,5	168,2	79,9
Warmińsko-mazurskie	52,7	53,0	100,6	26,8	31,0	115,7	141,3	164,0	116,1
Wielkopolskie	181,1	168,5	93,0	27,6	39,8	144,2	500,6	670,7	134,0
Zachodniopomorskie	86,5	85,3	98,6	25,5	39,5	154,9	220,2	337,2	153,1

Tabl. 19. Owies

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	550,6	525,3	95,4	22,9	26,9	117,5	1262,4	1415,4	112,1
Dolnośląskie	22,8	23,3	102,6	25,9	30,2	116,6	58,9	70,5	119,7
Kujawsko-pomorskie	11,2	11,8	105,5	19,6	30,1	153,6	22,0	35,6	161,8
Lubelskie	78,0	73,9	94,6	27,0	25,4	94,1	210,7	187,3	88,9
Lubuskie	13,1	12,6	95,8	13,3	27,3	205,3	17,5	34,3	196,0
Łódzkie	36,3	31,9	88,1	21,8	26,8	122,9	79,1	85,5	108,1
Małopolskie	20,9	19,3	92,1	24,9	24,2	97,2	52,0	46,6	89,7
Mazowieckie	97,3	93,6	96,1	22,7	23,5	103,5	220,9	219,9	99,6
Opolskie	7,8	6,9	89,1	34,9	34,5	98,9	27,1	23,9	88,0
Podkarpackie	28,6	27,7	96,9	27,4	26,2	95,6	78,6	72,7	92,5
Podlaskie	49,5	48,4	97,7	24,2	25,9	107,0	119,9	125,1	104,3
Pomorskie	33,7	35,5	105,1	19,4	27,8	143,3	65,5	98,7	150,7
Śląskie	11,6	12,7	109,9	29,7	29,0	97,6	34,4	37,0	107,4
Świętokrzyskie	20,5	15,2	74,3	24,9	23,2	93,2	51,0	35,3	69,2
Warmińsko-mazurskie	26,0	25,9	99,7	24,1	28,3	117,4	62,7	73,5	117,2
Wielkopolskie	39,8	39,6	99,5	18,0	29,9	166,1	71,6	118,6	165,5
Zachodniopomorskie	53,4	46,9	87,8	16,9	32,2	190,5	90,4	150,9	166,9

Tabl. 20. Pszenżyto ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	1333,5	1465,0	109,9	33,4	35,7	106,9	4459,6	5234,0	117,4
Dolnośląskie	26,7	27,6	103,3	33,2	38,4	115,7	88,5	106,0	119,8
Kujawsko-pomorskie	136,9	138,2	101,0	35,9	38,7	107,8	491,2	535,0	108,9
Lubelskie	120,2	133,7	111,2	32,8	27,4	83,5	394,7	365,8	92,7
Lubuskie	34,0	37,0	108,8	28,4	41,1	144,7	96,6	152,3	157,6
Łódzkie	131,7	149,9	113,8	33,6	35,3	105,1	442,9	529,9	119,7
Małopolskie	17,9	19,0	106,3	29,4	28,1	95,6	52,6	53,5	101,7
Mazowieckie	190,6	227,3	119,2	31,6	31,8	100,6	601,6	722,9	120,2
Opolskie	25,5	28,3	111,0	43,9	45,2	103,0	111,9	128,0	114,3
Podkarpackie	24,6	22,1	90,1	29,5	28,5	96,6	72,5	63,0	86,9
Podlaskie	88,0	102,1	116,1	31,0	30,1	97,1	273,1	307,6	112,7
Pomorskie	67,6	70,2	103,9	31,1	33,8	108,7	209,9	237,5	113,1
Śląskie	33,8	34,7	102,7	35,3	32,8	92,9	119,6	114,0	95,3
Świętokrzyskie	42,3	45,1	106,7	31,8	29,6	93,1	134,6	133,7	99,3
Warmińsko-mazurskie	86,3	103,3	119,7	36,4	37,0	101,6	314,6	382,1	121,4
Wielkopolskie	256,9	268,6	104,6	34,9	43,6	124,9	897,4	1170,9	130,5
Zachodniopomorskie	50,5	57,7	114,2	31,2	40,2	128,8	157,7	231,8	147,0

Tabl. 21. Mieszanki zbożowe ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	1444,0	1339,6	92,8	25,4	29,0	114,2	3672,9	3884,0	105,7
Dolnośląskie	23,9	22,4	93,5	24,8	30,9	124,6	59,4	69,2	116,4
Kujawsko-pomorskie	87,7	78,2	89,2	23,6	30,7	130,1	207,1	240,3	116,0
Lubelskie	157,5	150,9	95,8	30,0	28,0	93,3	472,7	421,9	89,3
Lubuskie	22,0	21,1	96,1	15,3	30,2	197,4	33,6	63,6	189,4
Łódzkie	148,9	135,9	91,3	25,0	29,6	118,4	372,3	401,8	107,9
Małopolskie	47,4	40,0	84,4	29,6	27,6	93,2	140,5	110,6	78,8
Mazowieckie	238,3	219,6	92,1	25,5	26,4	103,5	607,7	580,1	95,5
Opolskie	32,6	31,1	95,5	35,1	36,2	103,1	114,4	112,7	98,5
Podkarpackie	44,4	44,4	100,2	30,7	29,0	94,5	136,1	128,9	94,7
Podlaskie	215,1	208,7	97,0	26,1	26,7	102,3	560,9	557,1	99,3
Pomorskie	57,3	61,3	106,9	20,8	28,1	135,1	119,0	172,5	145,0
Śląskie	29,2	26,6	91,1	31,6	30,0	94,9	92,2	79,8	86,6
Świętokrzyskie	48,5	42,6	87,8	29,1	25,6	88,0	141,3	109,0	77,1
Warmińsko-mazurskie	74,7	67,7	90,7	23,7	29,6	124,9	177,0	200,2	113,1
Wielkopolskie	191,4	163,7	85,5	20,5	33,9	165,4	392,7	555,1	141,3
Zachodniopomorskie	25,1	25,6	101,9	18,3	31,7	173,2	46,0	81,2	176,5

Tabl. 22. Rzepak i rzepik ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	771,1	810,0	105,0	27,3	30,6	112,1	2105,8	2480,6	117,8
Dolnośląskie	113,4	109,5	96,6	26,4	30,5	115,5	299,7	333,9	111,4
Kujawsko-pomorskie	105,5	119,4	113,2	29,1	30,8	105,8	306,6	368,2	120,1
Lubelskie	43,1	39,4	91,5	20,3	21,7	106,9	87,5	85,7	97,9
Lubuskie	26,0	32,0	122,9	26,1	34,5	132,2	68,0	110,4	162,4
Łódzkie	15,4	16,9	110,3	25,8	27,5	106,6	39,6	46,7	117,9
Małopolskie	4,5	4,7	105,0	29,3	31,4	107,2	13,1	14,7	112,4
Mazowieckie	28,9	28,8	99,6	26,7	26,5	99,3	77,2	76,2	98,7
Opolskie	74,2	71,5	96,4	29,5	33,9	114,9	218,9	242,5	110,8
Podkarpackie	11,3	13,0	115,6	24,0	24,0	100,0	27,0	31,2	115,5
Podlaskie	3,6	5,1	142,3	26,0	29,1	111,9	9,4	14,9	159,4
Pomorskie	51,9	55,7	107,3	30,4	31,4	103,3	157,6	174,7	110,9
Śląskie	18,2	19,4	106,8	27,0	27,9	103,3	49,2	54,2	110,3
Świętokrzyskie	6,3	8,1	129,3	24,9	23,0	92,4	15,6	18,6	119,4
Warmińsko-mazurskie	58,2	60,8	104,5	25,0	26,1	104,4	145,8	158,7	108,9
Wielkopolskie	112,4	123,6	109,9	28,6	33,5	117,1	322,0	413,5	128,4
Zachodniopomorskie	98,4	102,0	103,6	27,3	33,0	120,9	268,8	336,3	125,1

Tabl. 23. Ziemiaki

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	548,9	508,0	92,5	191	191	100,0	10462,1	9702,8	92,7
Dolnośląskie	28,4	22,6	79,5	209	204	97,6	593,0	458,9	77,4
Kujawsko-pomorskie	26,6	23,3	87,4	183	202	110,4	488,8	469,8	96,1
Lubelskie	44,4	41,5	93,3	202	189	93,6	896,5	783,5	87,4
Lubuskie	11,8	11,8	99,7	177	191	107,9	210,1	225,3	107,2
Łódzkie	62,9	50,7	80,7	186	210	112,9	1168,3	1066,8	91,3
Małopolskie	46,4	42,8	92,2	173	161	93,1	803,2	687,4	85,6
Mazowieckie	82,1	84,6	103,0	191	166	86,9	1568,8	1404,0	89,5
Opolskie	13,7	13,2	96,8	233	215	92,3	318,6	284,7	89,4
Podkarpackie	50,5	48,0	95,1	182	178	97,8	918,2	853,1	92,9
Podlaskie	24,0	22,7	94,6	190	161	84,7	455,9	365,6	80,2
Pomorskie	28,8	26,8	92,8	218	228	104,6	628,8	610,5	97,1
Śląskie	14,9	13,8	92,7	205	209	102,0	305,7	288,6	94,4
Świętokrzyskie	30,1	25,8	85,8	181	173	95,6	544,3	446,2	82,0
Warmińsko-mazurskie	12,3	12,1	98,9	203	175	86,2	248,7	213,0	85,6
Wielkopolskie	46,7	43,3	92,8	165	226	137,0	771,7	981,0	127,1
Zachodniopomorskie	25,2	24,9	98,8	215	227	105,6	541,5	564,3	104,2

Tabl. 24. Buraki cukrowe

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100	2008	2009	dynamika 2008 = 100
POLSKA	187,5	199,9	106,6	465	469	100,9	8715,1	9367,2	107,5
Dolnośląskie	19,9	20,6	103,2	461	479	103,9	919,4	985,7	107,2
Kujawsko-pomorskie	30,9	35,3	114,1	522	466	89,3	1611,2	1643,4	102,0
Lubelskie	30,0	28,4	94,7	455	473	104,0	1362,7	1341,9	98,5
Lubuskie	1,4	2,0	145,4	409	422	103,2	57,1	85,7	150,2
Łódzkie	6,7	6,7	100,2	438	463	105,7	293,7	311,1	105,9
Małopolskie	1,0	1,3	128,9	629	536	85,2	65,0	71,4	109,9
Mazowieckie	16,1	14,5	90,1	382	428	112,0	614,0	620,0	101,0
Opolskie	10,8	13,7	127,1	601	534	88,9	646,6	730,1	112,9
Podkarpackie	4,0	4,9	122,6	485	485	100,0	193,1	236,6	122,5
Podlaskie	0,0	0,4	1019,5	471	423	89,8	1,9	17,7	917,2
Pomorskie	8,5	10,6	124,1	473	476	100,6	402,8	503,1	124,9
Śląskie	1,5	1,4	93,1	594	480	80,8	87,2	65,6	75,2
Świętokrzyskie	5,7	5,8	101,7	419	465	111,0	239,6	269,9	112,6
Warmińsko-mazurskie	2,8	2,9	105,1	506	450	88,9	140,8	131,6	93,5
Wielkopolskie	39,6	41,9	105,8	438	456	104,1	1734,2	1910,0	110,1
Zachodniopomorskie	8,7	9,6	111,4	400	460	115,0	346,0	443,3	128,1